

Matej Bogataj

Trki svetov

Boštjan Tadel: Ponudba in povpraševanje. Režija Janusz Kica. SNG Drama Ljubljana, april, maj 2010.

Tadel je že precej uveljavljeno ime v slovenski dramatiki, njegova dramška pisava je že več kot desetletje in pol prisotna predvsem na radiu, in to v nadaljevankah, pa tudi na odrih, spomnimo se njegovih *Policija d.d.* in *Klinika Tivoli d.o.o.*, dveh bolj na smeh jurišnih predstav, ki sta kar precej dolgovali televizijskemu humorju, enako sta na pisanje za teve spominjali po fragmentarnosti in posebni kompoziciji, montaži prizorov in posejanosti z domislicami; če je v klasični komediji včasih uvodni, uvajalni del precej dolg in pride potem do prave zmešnjave šele na koncu, če je tam vse tempirano in temperirano na čim bolj udaren konec, ki pobira kot snežna kepa prej nabrane in nastavljene situacije, je zdaj humor vsebovan že v vsakem prizoru. Za Taddla in njegove sodelavce je značilen za gledališče ne ravno pogost pristop, ki je za razliko od ustaljene slovenske komedio-grafije gradil na zaostrenih, intelektualističnih in do konca prignanih replikah; in na menjavanju atmosfer, z razblazeno satiričnostjo, ki pa se ni nanašala na konkretno 'stvarnost', čeprav to lahko slutimo, tranzicija, privatizacija, osebna pobuda, takšne stvari, bolj je bila usmerjena proti nefunkcionalnim ali odsukanim načinom rezoniranja, se pri tem spogledovala z nonsensom, torej prav posebnim in domačim logom tujim načinom smešenja in zaostrovanja, ki ne more biti funkcionalizirano, torej ni v službi kakšne družbene kritike, temveč ob značajskem prenapenjanju in z iracionalnostjo deluje po sebi in skoraj samo zase. Potem je njegova dramatika odskočila, pravzaprav se je izstrelila, *Anywhere Out of This World* je čisto zaresna ZF – z vsemi žanrskimi zakonitostmi, genskimi prilagoditvami, razmišljanjem o poseljevanju drugih planetov in podobnim –, drama o znanstvenikih, ki se čisto resno ukvarjajo z možnostjo izselitve,

emigracije na drug planet, ta naš je šel nepovratno v maloro oziroma je tik pred tem, in potem nekaj znanstvenikov na ravni nobelovcev sklene zaroto in sploh, dobi sponzorje iz najvišjih ustanov in pripravlja svoj pobeg. Nepovraten, hkrati pa ekskluziven, saj jim tja nihče neprilagojen ne bi mogel slediti. Grejo v bleščečo izolacijo, si mislijo. Vendar jih sponzorji in esteblišment zafrknejo, odstranijo, likvidirajo, vsa raziskovalna avtonomija in enkratnost, ki si jo domišljajo ob začetku načrta, se pokaže kot naivna, zaupljiva, kot drobna lopovščina nasproti tistim, ki se jih gre kapital in njegovi nosilci. Kakor koli brihtni že, znanstveniki se slabo odrežejo nasproti kapitalu in zdi se, da je to morda poanta – kapital sesuje in potolče vse, odnos med znanostjo, inovativnostjo, tehnologijo na eni in finančnimi ustanovami in njihovimi nosilci na drugi strani gre vedno na rovaš in v škodo prvih.

Razširjam in ponavljam predvsem zato, ker je tudi *Ponudba in povpraševanje* s prepoznavnim – marksističnim – naslovom komedija o kapitalu, njegovem vdoru na razmeroma neomadeževana in nekontaminirana tla, v družino in zdravstvo. In o vsem ostalem. Motivov in problemov, ki se jih loteva, ji ne zmanjka, celo kakšnega vpelje preveč in po nepotrebnem, saj ga ne more razviti. Mlad par, ona, Veronika, je iz mešane družine – stara mama Mara je namreč ena od vrhunskih bivših partijk, tako rekoč iz vodilne trojke družbenopolitičnih delavcev ali kako se jim je že reklo takrat, mama odsotna in za vzgojo nepomembna, oče pa vodja enega od krščanskih sindikatov. On, Marko, je iz doktorske familije, na začetku še

Foto: Peter Uhan

Boštjan Tadel: *Ponudba in povpraševanje* (na fotografiji Zvezdana Mlakar, Ivo Ban, Veronika Drolc, Matjaž Tribušon in Silva Čušin)

v ministrski in univerzitetno-profesorski legi, potem ne več, to je družina na tržišču, ki svoje zdravniške usluge, vrhunske, nedvomno, ponuja najboljšemu ponudniku, in to je slej ko prej privatni zdravstveni center. Marka in Veroniko vidimo ob morju, ko se začneta osvajati. Ne čisto odprto in zaljubljeno, zdi se, da smo v času izgubljene nedolžnosti in je temu primerno tudi malo refleksije, vsako sklicevanje na nerodnost in neizurjenost se kaže drugemu kot strategija, to sta že posameznika, ki se spoznata na trike in prevare v spolnosti in partnerskih odnosih. Potem se zaplete, namreč pri predstavitvah novega stanja, partnerstva, kakor koli, doma; pri njej vidimo staro mater in očeta, ki zdaj, pred novim fantom in prvim, ki ga je pripeljala domov, razglabljata in parlamentirata, se reče, da se prav ideološko režeta o tistem prej in tem zdaj, o vrednotah, nekako v stilu Breda Pečan–Grims ali pa Irgl–Kresal, in nič čudnega ni, da potem punca enkrat pozneje, ko ju njeni pošiljajo v Dražgoše ali Bazo 20 na izlet, njegovi pa nesramno zapravlja v Benetke, reče, da bi bilo najbolje, če bi šla kar v Kočevski rog, s tem bi zadovoljila oba, ker imajo tam itak vsak svoje. Zdi se nam, da je ta politizacija kofetkanja doma malo pretirana, razen kolikor nam hoče Tadel povedati, da ni nihče več varen, ko vdihneš in prvič zajokaš, si že kontaminiran s preteklimi ideološkimi miškulancami in interpretacijami preteklosti, da si že takoj prelit s to kalužno atmosfero in driblarijo.

In enako, kot lahko za ta ne ravno situiran srednji sloj rečemo – Mara je očitno verjela v socialno pravičnost in si ni grabila premoženja, sindikalistična plača pa tudi ni ne vem kaj –, da se zateka v politiziranje in je to njegov domači 'pokaži kaj znaš', na isti način se njegovi ob čaju pogovarjajo o svojih blaznih zvezah, navezavah, dragih smučarijah, rezervacijah apartmajev, novih in starih zvezah med mlajšo generacijo družinskih prijateljev in o mednarodnih poznanstvih. Dva svetova, ki nimata povezave ali stika, razen kolikor ju poskušata zlepiti in soočiti mlada dva, zdaj trčita; svet politike in odločanja, zdravniški svet v obliki svoje elite, in neki bolj preprost, aktivističen in izboljševalski svet, vsaj glede namenov, se prepleteta in zapleteta. Kolaborirata, če uporabim nekoliko modno in včasih prenapeto oznako za marsikaj, gre namreč res za sodelovanje in morda celo rojevanje v mukah ali vsaj ob neprijetnostih. Svetova se še dodatno prepleteta ob čudni in neugotovljivi bolezni stare matere Mare; ob glavobolih, ki jim ne najdejo vzroka, se ji namreč spreminja razpoloženje, tudi način govora, pada iz hiperaktivnosti v letargijo, zaspanost, ne spomni se niti prejšnjega stanja, čeprav je od spremembe minilo komaj nekaj trenutkov ali kratek dremež. Še več, oscilira v identiteti; enkrat je naivna in skoraj anahrona zagovornica socialne pravičnosti, njen levičarski besednjak

ostane nepoškodovan, skeptična in skoraj sovražna do novega, kapitalskega družbenega dogovora in njegovih posledic – tako, recimo, noče prav nobene protekcije pri zdravljenju ali preskakovanju čakalnih vrst –, drugič govori zmedeno o dobičkih in odstranjevanju nepotrebnih kadrov in potencialih in tržnih viških in kupovanju, razpršitvi ter kupčkanju delnic. Izkaže se, in to prav v stilu doktorja Housa, najbolj simpatičnega televizijskega vodiča skozi napeti svet medicinske diagnostike, dokler ne gre za nas ali naše, da boleha za redko obliko duševne motnje; njena osebnost je razcepljena, vendar ne tako kot pri nas normalnih, kjer se preriva velika količina napa-berkovanih psevdobjazov, temveč na dve totalni identiteti, od katerih je druga gladko nemško govoreča podjetnica, še pa še uspešna, ki prek telefona in medmrežno vodi poslovanje s tujino, ima pri tem uspehe in poslovne partnerje in sploh. Jasno, drugi pol socialne enakosti so elite, tudi finančne, kapital in ekskluzivnost je potlačeno in nezavedno vsakega socialnega angažmaja; in obratno, kot vidimo pri nekaterih najbogatejših Zemljanih, po mukotrpnem grabljenju privilegijev, boj za licence in brezsravnem, neomejenem bogatenju postanejo dobrodelniki in razdeljevalci premoženja. No, vsaj kosov premoženja.

Tadlova komedijska rešitev za razcepljenost starih kadrov, ki morajo živeti s staro ideologijo v novem fluidnem kapitalizmu, neaklimatizirani in nekako razpolovljeni, je enostavna; natančno usmerjen elektrošok, ki za vedno odplakne tisto, kar je nepotrebno in preživelo, torej nekakšno marksistično prepričanje o spreminjanju sveta, ki (kot da) je itak kibernetski, samokrmiljen in samouravnavalen, če rečemo kar z neoliberalistično terminologijo. Mara se prav posebej izkaže tudi v tem novem – na koncu jo vidimo kot ponosno in glamurozno lastnico zdravstvenega centra, v katerem zaposli najprej starše zaročenca svoje vnukinje. (Ta apologija precizne in (kot da) človeku prijazne medicinske amputacije sestrške osebnosti je seveda naivna, čeprav na prvi pogled dobronamerna; preseneča z razumevanjem psihike, saj se približuje fiziologizmu in razumevanju možganov kot stroja, kjer pač odstranimo odvečni del in zadeva spet steče. Kje daleč v času in prostoru so tisti blazni zagovorniki lobotomije in nekih drugih, starejših in manj prijaznih elektrošokov, od katerih so imeli pacienti kljub gumijastemu ustniku, ki naj bi onemogočil pregriznjenje zaradi bolečine pred izgubo zavesti, polomljene zobe in možganske okvare namesto izboljšanja; imamo občutek, da je rešitev enako mehanična kot predlogi glav polovice volilnega telesa, da naj tista druga polovica že enkrat doživi katarzo, pa bo vse super in prav. Po drugi strani, če gre za 'samo komedijski' izmislek, komedijsko analogijo na Jekyll-Hyda, izgubimo psychomachio, boj za dušo, mučno rojevanje

novega in umikanje starega, ki se bije v starih kadrih ob pojavu novega in je temeljni vir sočutja in simpatije v *Ponudbi in povpraševanju*. Z nekom, ki oscilira v razpoloženju še bolj kot mi, ki je hospitaliziran in izpostavljen /ne/moči medicine, skoraj moramo biti sočutni, kajneda?)

Dovolj pomenljivo, na kar opozarja že Goran Schmidt v gledališkem listu, je dejstvo, da se mlada dva odmakneta, distancirata od konca, na katerem Mara, zdaj ozdravljena in elegantno oblečena poslovna ženska, obišče zdravniško ekipo svojega, torej na novo kupljenega medicinskega centra – za bogato klientelo in pretežno za lepotne popravke, kot jih vidimo ob prejšnjih 'obiskih', seveda. Ob njeni nastopni ceremoniji se umakneta, tako je zapisano, kar med gledalce v parterju in tam obsedita do aplavza.

Vendar njuna gesta ni edina, ki nam kaže distanco do tako urejenega, zloščenega in bogatega, a tudi skoraj duhovno ubornega in ubožnega sveta. Najprej je ena od plasti tega besedila Veronikino prepevanje v zborčku, kjer pod vodstvom duhovnika oziroma klerika – ne spoznam se najbolje na hierarhijo – pojejo nabožne pesmi. Takšne iz preteklih obdobj, z njegovim, zborovodjevim dramaturškim pojasnilom ob pesmi *Miserere mei, Deus*, kako se svet ni prav nič spremenil, da so ljudje peli nekdanj, z vero, čeprav so podhranjeni in prezebli živeli v navzven povsem drugačnem svetu, z drugačnimi vrednotami, pa vendar. In potem on nekje na sredi pesmi pobegne, ker ga zvije. Od zborovskega petja, ki govori o trpljenju in odrešitvi, o človeški bedi in obetu drugačnosti. Je pa cela zadeva malo sumljiva tudi nam; ne da bi dvomili o očarljivosti glasbe, pojasnjevalnem opisu njenega delovanja, enačenje ubožnosti nekdanj in danes, opozarjanje na eksistencialno enakost situacij se nam kaže kot bližnjica, na vsak način pa slabše artikuliran zagovor duhovnosti vizavi poplitvenemu potrošništvu, ki ga živimo, vsaj glede na Hansa Kunga, nekdanjega najožjega sodelavca trenutnega papeža, ali pa katerega vidnejših sodobnih teologov. Epizoda z zborčkom in sporočilom pesmi se tako kaže kot odvod, kot slepič v tem komedijskem tkivu.

Še en tak primer je gospodinjska pomočnica pri njegovih doma, ki je skoraj družinski član, vendar v nekem podrejenem položaju; potem jo vidimo, kako prinaša juho v bolnišnico in je sploh vsa topla, kar seveda kontrastira hladnost in vzvišenost višjih in srednjih slojev in povzdiguje tiste služeče, v pradomovini bi rekli kšastrije.

Tretji primer distance oziroma karikature je zasebna klinika, na kateri stažira Marko; vidimo, da tete hodijo tja na popravke ali pa kar tako, malo na klepet in po tolažbo, kakor koli si jo že predstavljajo, in potem slišimo njihovo elitistično govorico; o tem, kako bi morali imeti posebne taksije

za vse tiste, ki kaj dajo nase, ne pa teh kravjih pastirjev brez manir etc. Ta klinika ima nadvse senzibilno servisirano receptorko oziroma (medicinsko?) sestro, in ko potem naš stažist odkloni, seveda zaradi zmenka z Veroniko in boleznijo njene stare matere, klepet v bolj intimnem delu klinike, posnamejo prispevek za rumenjake, da je pač gej in da se mu ne da pomagati. Kljub dobro zadetemu sentimentalnemu in ganljivemu tonu rumenjakov se zdi užaljenost in reakcija na njegovo zavrnitev nekaj, kar zabriše pravi problem, namreč medicina, ki se ne ukvarja z zdravjem in zdravljenjem, temveč – medtem ko plebs neizprosno čaka na diagnostiko in to čakanje poslabšuje njihovo stanje – s popravljanjem videza. Eden od zapletov je tudi sprememba statusa naše zdravniške družine, kjer oče zaradi nepotizma in interveniranja v čakalne vrste za magnetno resonanco izgubi ministrski stolček in ga škandal odplakne.

Ponudba in povpraševanje je žanrska mešanica, ki se suklja med komedijo in satiro, v svoji gradnji pa spominja na kakšno od teve-nadaljevanj. Probleme, ki jih odpira – teh je preveč in obdelava nekaterih je površna in površinska –, mozaično postavlja z zmanjšano napetostjo drugega ob drugega. Bolj kot s stopnjevanjem in zaostrovanjem imamo opraviti z mozaično gradnjo, z nekakšnim dehierarhiziranim sopostavljanjem prizorov. Sama zamisel o shizoidnem prehodu iz enega sistema v drugega, ki povzroči bolezenske znake in razkolje ljudi, ki so verjeli v socialno pravičnost, potem pa jih je doletela tranzicija in tisto za njo, je čisto

Foto: Peter Uhan

Boštjan Tadel: Ponudba in povpraševanje (na fotografiji Gregor Bakovič in Silva Čušin)

simpatična in prenikava. Nas pa zmoti, ko se zunanja politična situacija zažira v vsakdanje pogovore, recimo, v predstavitveni pogovor z vnukinjinim novim fantom, ne glede na to, da so replike za novejšo slovensko dramatiko pogosto nenavadno intelektualistične, ob tem duhovite in zaostrene, to je humor elit in na momente podoben angleški zajedljivosti, kar deluje sveže, vsaj glede na vzkipljivost in bruhavost v replikah, ki je nekako norma v domači komediografiji. Ne razumemo čisto vloge duhovnosti, kakor naj bi jo razumeli skozi pojav glasbenega zborčka; ali je nagovarjanje Boga s strani ponižanih in razžaljenih izpred stoletij, kakor nam je glasba predstavljena s pomočjo zborovodjevega nagovora, res dobra artikulacija današnje potrebe mladine po duhovnosti in ali morajo biti medicinci res tako neoboroženi z razumevanjem, da jih potem do obisti pretrese, da jih še stik s formo čisto zvije? In ali res padajo pošteni ministri zaradi intervencij za 'svoje', ki jih itak, kot tudi sami ugotavljajo, delajo vsi zdravniki, če le lahko? Kakor koli, *Ponudba in povpraševanje* je lepljenka, ki se izmika enoznačnim določitvam, ponekod ima, kot vse stvari, ki so sestavljene iz heterogenih delov, tudi nekoliko hibridno obliko.

Režiser Janusz Kica je ob dramaturški asistenci Mojce Kranjc besedilo postavil na vrtljiv oder, ki ga obvladuje rastlinjak, in to tropski, nekaj sten zgradbe je steklenih, da vidimo bohotno rastlinje, druge pa se s kakšno hitro menjavo rekvizitov, recimo z neonskim obrisom steklenice, ki sugerira bar, ali pa z razkošno recepcijo v medicinskem centru in z logom nad njo, ali s kakšno mizo ali stoli spremenijo v neki drug interier – scenografinja je Slavica Radović, Bjanka Adžić Ursulov pa je poskrbela za pretežno veristične, samo mestoma duhovito poantirane kostume; tipično je, da je Markova mama oblečena v enak odtenek kot kavč, ali pa prizor s kolesarjenja, ki razkrije socialno razliko, na eni strani Veronika, prav nič upehana, z običajnim ženskim mestnim kolesom, za njo Marko, prepoten in do skrajnosti v kolesarskem imidžu z supertrendovskim, predpostavljam, se ne spoznam, gorskim kolesom.

Takšna vrtljiva konstrukcija scenografije omogoča hitre reze med prizori, podložene z različno, tudi dovolj divjo in glasno rokersko glasbo, kadar gre za prizore z mladimi, sicer nekoliko zabrisano, drugače pa so tudi glasba in predvajalniki zvoka razlikovalni kriteriji: pri Marku seveda poslušajo klasiko, kot se šika.

Predvsem pa je režija s pospeševanjem ali zaustavljanjem dajala zelo natančne poudarke uprizoritvi, zdi se, da je morebitne plitvejši dele teksta preigrala suvereno in kot da bi posrfala po njihovi površnici, uprizoritvi je dala neko ležernost, tudi dinamiko, natančno pa gradila na detajlih,

grimasah, drobnih komentarjih; tako se vse začne nekako naivno, z obema mladima v belem, in tudi sklene; ob dokapitalizaciji medicinskega centra, ki ga opravi zdaj ozdravljena in dokončno kapitalistična stara mati, ob tem, da se oče (Gregor Baković), sindikalist, na prvi pogled zaljubi v njuejdževsko in tudi sicer senzibilno receptorko Taro (Alida Bevk) in je vse skupaj tak pravi žajfnični razplet, režija ga nalašč stereotipizira in žanrsko kodira, se stene dvignejo in mlada dva z roko v roki zakorakata v vrt. Rajski vrt, recimo, če bi P&P brali kot apologijo kapitalizma; ko se zgodi privatizacija zdravstva, nastopi za mladino odhod v raj oziroma v raj, ki bo sestavljen iz njune ljubezni dvoedine, iz v zvezo in intimo dvojno investiranega individualizma.

Vendar ima konec z odhodom med bujno vegetacijo še neki možen pomen, ki je bliže napisanemu; gre za vrnitev v izvorno rajsko situacijo, v neko neokuženost z vsem tistim, kar se dogaja, namesto med publiko se mlada dva izločita v divjo in bohotno, predcivilizacijsko naravo, ki jo zdaj ne omejuje nič več, stene se umaknejo in prodor v srčiko, v bogato bohotnost je neoviran.

Predstavo sem si ogledal dvakrat, na premieri, manj razpoložen za gledališče in prepričan, da sem v dvorani bolj iz firbca in nikakor službeno, in potem še enkrat, v bolj odprtem in čuječnem razpoloženju. In imel dva precej različna doživljanja; če se mi je na premieri, morda tudi zaradi zapetosti publike, ki ni reagirala na duhovitosti in morda ni prepoznavala potujenosti in koda nekaterih čisto stereotipnih, žanrskih rešitev, zdela kakšna replika plasirana v prazno, se je na ponovitvi bolj izkazala malce umaknjena in ne za vsako ceno, vendar dovolj natančno dozirana mera humorja. Tako so tudi prizori, ki so zadušeni in potekajo v počasnem tempu, recimo kofetkanje pred in med Markovim obiskom pri Veronikinih, dobili neko novo, v podtonu humorno dimenzijo. Kici in sodelavcem je nedvomno uspelo zadeti atmosfere in izrabiti vse drobne duhovite poudarke besedila.

In tudi igra se mi je v drugo zdela bolj prepričljiva; Silva Čušin, ki igra Maro, se mi je zdela bolj natančna v osciliranju med osebnostima, njena vzkipljivost in netoleranca, pač posledica pripadnosti neki prejšnji oblasti, in tega obnašanja se človek zlepa ne znebi, je bila bolj artikulirana, tudi v morda najbolj zahtevnem prizoru, na bolniški postelji, kjer mora svojo eruptivnost in gnev nad stanjem stvari odigrati samo z zgornjim delom telesa, kar je nedvomen hendikep. Tudi obup Gregorja Bakovića kot njenega desničarskega sindikalističnega sina je izzvenel bolj prepričljivo; gre za vlogo, ki zahteva nekakšno spravljivo konzervativnost, torej zablokirano mladostnost, in to mu je nedvomno uspelo, kot je bil očiten tudi strah in

preizkušanje skrajne meje tolerance, ko ga Mara v bolnišnici, pa tudi sicer, krepko lomi. Mladi par sta odigrala Nina Ivanišin in Aljaž Jovanović kot seveda vznesena mladostnika, ona je bistveno bolj stavila na igralski minimalizem, na večjo statičnost in prezenco, ki jo je zaznamovala predvsem naivnost, nedolžnost v pogledu, on je bil v gestikulaciji bolj vehementen, hitrejši. V zdravniškem paru je dominiral Matjaž Tribušon; z neko nepotvorjeno možatostjo in skoraj pozunanjeno poštenostjo, ki pa ne deluje naivno, bolj razkriva govorca kot nekoga iz enega kosa, ki so mu vsakršne miškulance nekako tuje – ali pa jih zna dobro prikriti –, spomnimo se, recimo, nastopov zdravstvenega ministra Miklavčiča, ki je deloval kot visoko usposobljen in strokoven, tega nam Tribušonova drži malo prikliče v spomin, pa je stavil na skoraj enostavnost, na zdravo pamet; Veronika Drolc je očitno zastavila svojo medicinsko univerzitetno profesorico iz oznake bodoče snahe, da je namreč 'kača', in je izrazito poudarjala neko temeljno odljudnost in zadirčnost, neemocionalnost in vzvišenost do sveta. Marijana Breclj je kot topla gospodinjska pomočnica delovala kontrastno, kot tisto pravo materinsko in človeško bitje v tem nekoliko sterilnem domu.

Potem je v predstavi še raznovrstna posadka zasebne klinike; Alida Bevk kot reprezentant, receptorka, je bolj kot na morebitne popravke, bolj ko na to, da je živa reklama za kirurške posege estetske sorte, stavila na do konca izpiljen nastop, na samozavedanje o lastni popolnosti, k čemur sodi posebej pozoren in preračunan način govorjenja in gibanja. Ne gre več za popravljeno deklino brez pameti, temveč za nekoga, ki se zaveda, da je – z drobnimi posegi, ki, recimo, samo pomagajo naravi – zelo blizu popolnosti, in njeno razumevanje razdajanja in dajanja, ki ga povzema po novodobnih priročniki za preoblikovanje psihike, ji daje pri tem močno podporo. Čisto drugačna je gospa Purgar, kakor jo zastavi Zvezdana Mla-kar; to so tiste gajstne emancipirane srednjeletnice, ki naseljujejo recimo zadnjo komedijo Matjaža Zupančiča *Reklame, seks in požrtija*, ki se prav-zaprav dolgočasijo in si mislijo, da denar lahko kupi vse, ne samo videza, tudi tuj čas in pozornost, ta pa je prej ali slej spolne narave. In galantnost šefa klinike ji pritrjuje, Ivo Ban je seveda artikuliran pragmatičen dohtar, ki mu nič človeškega in finančnega ni tuje.